วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมไทเขินเรื่องอลองคินเหนียว ซึ่งเป็นเอกสารพับสา เขียนด้วยตัวอักษรไทเขิน ภาษาไทเขิน จำนวน 6 ผูก ความยาว 205 หน้า คัดลอกเมื่อปี พ.ศ. 2515 เปรียบเทียบกับวรรณกรรมล้านนาเรื่องพระเจ้าคินเหนียว จารด้วยตัวอักษร ธรรมล้านนา ภาษาล้านนา ลงบนใบลาน จำนวน 6 ผูก ความยาว 107 หน้าลาน จารเมื่อปี พ.ศ. 2507

การศึกษารูปแบบและอักขรวิธีภาษาไทเขินพบว่ามีความคล้ายคลึงกับอักษรธรรมล้านนา รูปอักษรที่พบประกอบด้วยพยัญชนะตัวเต็ม 37 รูป พยัญชนะตัวเชิง 27 รูป สระลอย 8 รูป สระชม 19 รูป เครื่องหมายวรรณยุกต์ 3 รูป เครื่องหมายกำกับอักษร 7 รูป เครื่องหมายวรรคตอน 1 รูป และตัวเลข 10 รูป ด้านอักขรวิธีพบว่าพยัญชนะไทเงินสามารถทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้นและพยัญชนะตัวสะกด โดยนำมาประกอบเข้ากับสระและอาจมีเครื่องหมายวรรณยุกต์ และเครื่องหมายกำกับอักษรร่วมด้วย

การศึกษาเปรียบเทียบด้านวรรณศิลป์ทำให้ทราบว่าทั้ง 2 ฉบับมีความคล้ายคลึงกันทั้งเนื้อหาโกรงเรื่อง แก่นเรื่อง และตัวละคร เป็นเรื่องราวของชายทุคตะฐานะยากจนนำเอาดินเหนียวมาปั้น พระพุทธรูปเพื่อบริจาคทาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากุศลของการทำทานสำคัญที่เจตนามากกว่าราคา สิ่งของ รูปแบบการแต่งเป็นแบบชาคก ใช้กำประพันธ์ร้อยกรองประเภทร่ายซึ่งโทเงินเรียกว่าธรรมสร้อย สำนวนภาษาเรียบง่าย ไพเราะด้วยเสียงสัมผัส ด้านสังคมทำให้เห็นภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ของชาวไทเงินและชาวล้านนาในด้านต่างๆ เช่น สภาพบ้านเรือน การประกอบอาชีพ อาหารการกิน และจ้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งประเพณี ความเชื่อ ก่านิยม และหลักธรรมคำสอน อันเนื่องมาจากการนับถือพุทธศาสนา นอกจากนี้แล้วผลการศึกษาแบรียบเทียบวรรณกรรมทั้ง 2 ฉบับ ทำให้สันนิษฐานได้ว่าไทเงินน่าจะเป็นต้นแบบของวรรณกรรมเรื่องนี้ และล้านาวได้คิลลอกต่อมา โดยยังคงเนื้อหาหลักไว้ เพราะยังมีร่องรอยการใช้ภาษาแบบไทเงินที่ปรากฏในฉบับล้านนา คือ การใช้สัมผัสสระแบบไทเงิน การใช้คำยืมจากภาษาไทใหญ่ไม่ถูกต้องตามรูปศัพท์เดิม รวมทั้ง การตัดความที่ไม่ตรงกับความเชื่อหรือค่านิยมท้องถิ่นของตนออกไป

The purpose of the thesis is to analyze the Along Din Niaw, a Tai Khuen literary work. The text is found in a copy of manuscript, written in Tai Khuen script. It is of 6 volumes, 205 pages and dated in 1972 A.D. The study includes a comparative study with Phra Chaw Din Niaw, a Lanna Literary work written in Dharma-Lanna script on 6 volumes of palmleaves, 107 pages and dated in 1964 A.D.

According to the study of form and orthography of Tai Khuen script, it has been found out that there is similarity between Tai Khuen and Dharma-Lanna script. The consonant symbols consist of 32 superscript forms and 27 subscript forms, 19 vowel symbols, 8 extra-vowel symbols, 3 tone marks, 7 extra symbols (used in combination with letters), 1 punctuation mark, 10 numerical symbols. In the orthographic aspect, the consonants have both functions as initial and final consonant which can be combined with vowel symbols and possibly combined with tone marks and some other extra symbols.

The comparative study of art of composition has shown that the poetry in both Tai Khuen and Lanna version is similar in content, plot, theme and characters. It is the story of an impoverished man who moulds a Buddha image out of clay for donation. The story conveys the message of the merit of donation which depends much more on good will than the value of things. The narrative style is a Jataka tale. It was written in verse (Rai or Dharma Sroi) by using simple words with melodious rhyming sounds. In the social aspect, this work illustrates the ordinary life of Tai Khuen and Lanna people in many points such as accommodations, occupations, cuisine and eating habits including traditions, beliefs, values and moral principals as a result of Buddhism. The result of the comparative study has led to a presumption that the Tai Khuen version might be the pattern of the latter one, which was copied by Lanna people later but still remaining the main content. There are also rhymes in Tai Khuen style being used in the poetry of Lanna version. But the using of loan words from Tai Yai language are inaccurate. Moreover, some beliefs or local values were excluded from the text for being different from those of Lanna people.